

ПРОТОКОЛ

София, 13.08.2013 г.

от Обществено обсъждане на доклад относно одобряване на 10-годишен план за развитие на преносната мрежа, представен от „Булгартрансгаз“ ЕАД

Днес, 13.08.2013 г. от 12:10 ч. в сградата на ДКЕВР се проведе обществено обсъждане, ръководено от Димитър Димитров – член на ДКЕВР.

На заседанието присъстваха членовете на Комисията Михаил Димитров, Еленко Божков, Илиян Б. Илиев, Милена Миланова, Емилия Савева – главен секретар, М. Шошков – директор „РК-Природен газ”, Хр. Коцева – за директор дирекция ИАРП, П. Друмев - за директор дирекция „Правна” и експерти от ДКЕВР.

Отсъстваха председателят на ДКЕВР Анжела Тонева и Илиян Хр. Илиев – платен годишен отпуск.

С писмо на ДКЕВР с изх. № Е-15-45-18/05.08.2013 г. като заинтересовани лица бяха поканени **БЪЛГАРСКА АСОЦИАЦИЯ ПРИРОДЕН ГАЗ, БЪЛГАРСКА ФЕДЕРАЦИЯ НА ИНДУСТРИАЛНИТЕ И ЕНЕРГИЙНИ КОНСУМАТОРИ В БЪЛГАРИЯ, „БУЛГАРТРАНСГАЗ” ЕАД и „БУЛГАРГАЗ” ЕАД.** На общественото обсъждане присъстваха:

- г-жа Елисавета Михайлова – държавен експерт в МИЕ
- г-жа Диана Трифонова - Българска асоциация природен газ
- г-н Александър Кожухаров - Българска асоциация природен газ
- г-жа Катерина Новакова - Българска асоциация природен газ
- г-н Владислав Николов - Българска асоциация природен газ
- г-н Кирил Темелков - „Булгартрансгаз” ЕАД
- г-н Петър Филбишев - „Булгаргаз” ЕАД

Общественото обсъждане се отразяваше от представители на средствата за масова информация.

На интернет страницата на Комисията е публикуван доклад относно одобряване на 10-годишен план за развитие на преносната мрежа, представен от „Булгартрансгаз” ЕАД.

М. Шошков – директор „РК-Природен газ”:

Беше внесен доклад в Комисията, който беше одобрен, във връзка със заявлението на „Булгартрансгаз” ЕАД като национален преносен оператор заедно с 10-годишен план за развитие (2013-2022 г.), който съдържа предвижданията за бъдещите 10 г. - всички инвестиции, които са необходими, определените нови инвестиции, които ще бъдат направени, и график за изграждане на съоръженията, които са посочени в него. Планът отчита насоките и целите за тези дейности. Свързан е с Енергийната стратегията на Р България до 2020 г. Отговаря на изискванията на Директива (ЕО) 2009/73, както и на Регламент 715/2009. Изискванията са изпълнени и Комисията го е приела. Планът за развитие е публикуван на нашия сайт заедно с картите и другите приложения.

Д. Димитров – член на ДКЕВР:

От гледна точка на цели, стратегии и политики в газовия сектор, реализиране на среда, в която да се развива този бизнес, това е изключително важен документ. Може би за пръв път се разглежда такъв документ, такъв бизнес план.

Е. Михайлова – МИЕ:

Наистина това е първи документ, който се разработва в областта на газоснабдяването, за разлика от електроенергийния сектор (отново ще направя връзка с него), където има утвърдени традиции, и вече години наред се разработва такъв документ. Десетгодишният план за развитие е разработен професионално, коректно, отговаря действително на Енергийната стратегията на Р България до 2020 г., също така и на Европейските директиви. Доста амбициозен е. Бих помолила г-н Темелков да ни каже каква методика са използвали, за да направят прогнозите си относно доста големия ръст, който очакват на добив на природен газ и на потребление, тъй като последните години се запазва тенденцията за намален добив, намалено потребление, намален внос, докато заложените показатели в плана са доста амбициозни.

А. Кожухаров - Българска асоциация природен газ:

Аз съм приятно изненадан от един такъв документ. Действително виждам такъв по отношение на „Булгартрансгаз” ЕАД за пръв път. Действително е амбициозен. Що се отнася до развитието на потреблението и транспорта на газ, който ще извършва „Булгартрансгаз” ЕАД, гледайки го с програмата за ускорена битова газификация, която беше разглеждана преди около 2 седмици в МИЕ, той е съобразен. Действително може би оптимистичният вариант е малко по-оптимистичен, но в крайна сметка може да бъде реален, ако всички мерки, които са възприети по отношение на развитието на газификацията и по отношение на диверсификацията на получаването на природния газ, съответно транспортирането, се осъществят. Има показани конкретни задачи, повечето от които се изпълняват. Много коректно е описано, че съществуват възможности за направяване на допълнителни връзки към други градове, които според мен ще бъде хубаво да бъдат реализирани, защото някои от тях са региони, да речем Пирдоп или групата металургични предприятия, които от дълго време се стремят да бъдат газифицирани. Природният газ до голяма степен ще облекчи основно икономиката им, но и екологията в района. По отношение на нас, като газоразпределителни предприятия, програмата е съобразена до голяма степен и с нашите виждания, доколкото е възможно те да бъдат направени като предвиждания. Имам един въпрос, който предполагам ще дискутираме, когато излязат Правилата за търговия. Знаете, че една голяма част от тях е свързана с балансирането на пазара. Знаете, че от комисиите, които дискутирахме тези Правила при вас, изникна въпрос за известен физически дисбаланс на мрежата. Предполагам, че с развитието на ПГХ Чирен и плановете му за увеличаване на добива този проблем до голяма степен ще бъде решен, макар да знаем, че „Булгартрансгаз” ЕАД до този момент не ни създава проблеми в този аспект. Имайки предвид, че чисто практически ще започне балансиране в количества и ще навлезем в една тематика, която до момента не е била толкова важна за нашия пазар, могат да дадат становище по този въпрос. Виждам, че има предвидена референция. Дали във всички тези мероприятия, които са предвидени, тази тясна зона ще бъде преодоляна?

П. Филбишев - „Булгаргаз” ЕАД:

Дългосрочният план за развитие на „Булгартрансгаз” ЕАД безспорно беше нужно да се появи като документ и радва фактът, че се появява и то в такъв вид, доста разбираем и четим. Не като забележка, а по-скоро като предложение – да се отразят последните актуализации, които са факт, след като планът вече е бил изготвен – прекратяването на процедурата по заявяване капацитет за Набуко. Дори и да се предвидят инвестиции, може би по-скоро би трябвало да бъдат изместени във времето, което колегите няма как да предвидят при изготвяне на плана. Редно е те да бъдат отразени преди неговото приемане. В детайли забележките ще представим писмено.

К. Темелков - „Булгартрансгаз” ЕАД:

Благодаря за възможността да представим нашите виждания за развитие на газопреносната ни мрежа, благодаря за положителните оценки по отношение на документа, който сме разработили. Това е първият документ, който „Булгартрансгаз” ЕАД разработва като 10-годишен план на развитие на мрежата. Той ще бъде актуализиран всяка година. Това е много важно от гледна точка и на обсъжданията, които сега правим, и за това, да се знае, че оттук нататък политиката на компанията е един непрестанен диалог с всички заинтересовани лица по отношение на по-голяма публичност и прозрачност при дългосрочното развитие на газопреносната мрежа. Това е наше задължение и по регламентите и директивите на ЕС. Ние считаме, че спазваме стриктно техните изисквания. Документът е много сложен за разработване, не защото ни беше труден на нас. Много лесно можеше да приключим формално с него, но решихме, че той наистина е от съществено значение за налагане на едни по-добре планирани взаимоотношения за целия отрасъл. Затова вложихме много труд, за да вземем цялата информация, която можем да анализираме, да можем да формираме наше виждане, да го консултираме с всички заинтересовани лица. Затова ще започна от самото създаване на документа по отношение на това, как сме предвиждали промените на потреблението в страната, на добива, включително и не само за нашата страна, а и за региона като цяло. „Булгартрансгаз” ЕАД и нашата мрежа не обслужват само територията на страната. Услугата пренос, която предлагаме на територията на страната, е малка част от нашия бизнес и услугите, които нашата мрежа предоставя, защото ние сме преносен оператор в регионален мащаб. Пренасяме газ в Турция, Гърция, Македония, имаме свързаност с Румъния. Плановите за развитие на нашата мрежа са насочени както към националния пазар и неговото развитие, така и към регионалния пазар. За това има такъв задълбочен анализ. За целите на този анализ сме ползвали всички видове информации, стратегии на други компании, публично достъпни информации или информации, които сме получавали по време на дискусии и срещи на ниво ЕС. По отношение на българския пазар това са плановите, които има и е обявил „Булгаргаз” ЕАД като възможност за бъдещо развитие на потреблението в България. По отношение на добивните предприятия сме имали предвид плановите, които са заявили самите предприятия. Когато имат някакъв план, те идват при нас, за да подадат заявление какво присъединяване трябва да направим и как мислят да се развият капацитетите, за да можем да уточним капацитетите и точка и начин на присъединяване. Ако говорим като данни, това са данните, които сме получавали в нашата дейност, и данни, които са публично известни, включително Енергийната стратегия, която е издадена от МС. В нея е уточнено, че се стремим към 30% битова газификация. Ние много сме обсъждали по отношение на методите за постигане на тази 30% битова газификация. При всички положения това ще доведе до покачване на потреблението. Същият подход е имало по отношение на газовите пазари на съседните държави. В документа има анализ на развитието на газовия пазар на Турция, Гърция, Македония, защото развитието на нашата мрежа трябва да се съобразява и с развитието на тези пазари в бъдеще. На базата на получените анализи на тези територии сме направили концепция, която считаме, че трябва да развием нашата газопреносна мрежа. Да, много е оптимистична програмата, която имаме. Оптимистичната програма е създадена не заради наша вътрешна амбиция, а заради потребност, която сме констатирали в тези региони, от развитието на тези проекти. Ако забелязвате, в този 10-годишен план основната част от инвестициите са наложени от първите 5 г. Ако направим ретроспекция в миналото, ще видите отново, че развитието на газовия бизнес има цикличност, има периоди на много силно развитие на мрежите, и периоди, в които няма такава. В периода от 1998 г. до 2003 г. бяха много силни години за развитието на мрежата, над 400 км. са построени изцяло в България. След това от 2003 г. до 2012 г. много малко е построено като мрежа в страната. Сега отново влизаме в етап, в който много интензивно ще предстои изграждане на газопроводи, газопроводни отклонения, междусистемна свързаност в следващите 5 г. В самият план от 2017 г. до 2022 г. няма толкова интензивно развитие на мрежата. Това

зависи и от реализацията на тези 5 г. Показали сме в последните 2 г., че политиката, която в момента представям, ние изпълняваме. В момента изграждаме газопровода Добрич-Силистра, изграждаме междусистемна свързаност с Румъния, интерколектора Русе-Гюргево. И двата проекта планираме до края на годината да приключат. Следващата година по план започваме нови, след като направим допълнителните анализи. За три от проектите за развитие на газификацията, които са на територията на страната, това са газопровод до Пирдоп, т.н. до Средногорието, газопровод до Свищов, газопровод до Симитли, до Банско. Това са газопроводи, за които в момента правим предпроектни проучвания по отношение на тяхната целесъобразност. Кандидатствали сме за финансиране към международния фонд Козлодуй. По отношение на дейностите, вече сме в процес на тяхното изпълнение. Какво друго погизва самият 10-годишен план? Показва, че ние имаме възможността да оптимизираме по много добър начин мрежата в следващите 4-5 г. За много от инвестициите, които сме планирали, все още няма взето финално институционално решение. Това е така, защото те зависят от развитието на други проекти. Както колегата от „Булгаргаз“ ЕАД посочи, още от входирането на документа в ДКЕВР за разглеждане до момента, вече има променено обстоятелство. Ние ще вземем предвид тези обстоятелства при коригирането на плана за следващата година, Набуко вече няма да бъде в рамките на 10-годишния план, а ще видим каква ще бъде концепцията за него. Този процес ще бъде динамичен. Считаме, че имаме ресурс да изпълним този 10-годишен план, както сме го представили, считаме, че той отразява реалната потребност от развитието на мрежата в този период. Трябва да уточня, че беше проведена много силна публична консултация по този документ. Независимо от публичната консултация, която обявихме на нашия сайт, направихме брифинг с медиите, на който го промотирахме, и беше застъпен в медийното пространство, показахме точно къде да се подават предложения и препоръки по плана. До момента нямаме нито едно предложение или препоръка. Затова искам да благодаря на целия екип, защото това показва, че много задълбочено сме изследвали този въпрос.

Надявам се планът да бъде утвърден и реализиран така, както сме го планирали. Което зависи от нас, ще го направим.

Д. Димитров – член на ДКЕВР:

Имаше един въпрос за прекалената оптимистичност при прогнози.

К. Темелков - „Булгартрансгаз“ ЕАД:

Частично отговорих във връзка с 30% битово потребление. Искам да уточня, че тези данни ние получаваме от наличните документи. Ние няма как да вземем други данни освен това, което се получава от заинтересованите лица, от органите, които развиват тази дейност. Оптимистичният сценарий дори може да се окаже и по-малко от това, което ще получим. Ако случайно започнат да се изграждат мощности, които да произвеждат електричество от газ, или се открие един химически завод, това ще промени веднага потреблението, защото ние сме планирали множество малки потребители да се присъединят. Всичко ще бъде отразено в годишната актуализация. На този етап ние нямаме такива големи очаквания. Да, оптимистично е от гледна точка на последните 2-3 г., но по отношение на това, че по наша преценка сме стигнали до дъното на потреблението и оттук нататък трябва да го повишаваме, силно се надявам, че нашите оптимистични планове ще станат реалистични. Не толкова заради приходите в нашето дружество, защото това няма да повлияе съществено върху състоянието на дружеството. Дори и да не се изпълнят тези прогнози и да запазим съществуващото потребление и добив, върху „Булгартрансгаз“ ЕАД това няма да се отрази негативно, тъй като основно приходите ни идват от транзитния пренос, който имаме. Второ, няма да имаме случаи на недостиг на капацитет за потребление в страната. В рамките на тези 10 г. ние считаме, че ще осигурим необходимия капацитет за развитие на потреблението в страната и за развитие на добива в страната. Ние предпочитаме да сме повече оптимисти, не толкова песимисти, защото за една мрежа, която се развива, е по-добре да бъдеш оптимист за

развитието на потреблението, ние трябва да осигурим тези капацитети, респективно да направим тези инвестиции, за да можем да отговорим на пазара. Надяваме се потреблението наистина да нарасне и де се ползват всички капацитети, които има в мрежата.

Е. Михайлова – МИЕ:

Благодаря на г-н Темелков за изчерпателния отговор. Наистина всички очакваме потреблението на природен газ да се увеличи в страната, тъй като е наистина срамно ниско в сравнение с другите държави членки. В България битовото потребление е 2,6% в сравнение с това в останалите държави членки, където е над 30%. Наистина в Енергийната стратегия беше заложена 30% битова газификация до 2020 г., но както и 10-годишният план за развитие на газопреносната мрежа, така и Енергийната стратегия предвижда актуализация, но двугодишна актуализация. Тази година предстои такава. В изпълнение на сега действащата стратегия се разработи и съвсем скоро ще бъде приета програма за ускорена газификация, в която тази 30% битова газификация е намалена. Считаме, че към настоящия момент реалният процент е 16% до 2020 г. Надяваме се да не го намаляваме повече.

Ще се радваме да видим и инвестиции в преносната мрежа. Аз лично очаквам в скоро време да видя увеличени километри от тези 1700 км, които вече години наред се отчитат като дължина на преносната мрежа.

След като установи, че няма други изказвания, председателстващият благодари още веднъж на присъстващите и закри в 12:45 ч. общественото обсъждане, като напомни за 14-дневния срок, в който могат да се представят в Комисията предложения по одобряване на 10-годишен план за развитие на преносната мрежа, представен от „Булгартрансгаз“ ЕАД.

Закрито заседание за одобряване на 10-годишен план за развитие на преносната мрежа, представен от „Булгартрансгаз“ ЕАД – 19.08.2013 г.

Приложения:

1. Писмо покана на ДКЕВР с изх. № Е-15-45-18/05.08.2013 г.
2. Пълен запис на общественото обсъждане на цифров носител.

ЧЛЕНОВЕ НА ДКЕВР:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: отсъства

1.....отсъства.....
(Ил.Хр.Илиев)

(А.Тонева)

2. ....
(М.Димитров)

3. ....
(Е.Божков)

4. ....
(Д.Димитров)

ГЛАВЕН СЕКРЕТАР:

(Е.Савева)

5. ....
(М.Миланова)

6. ....
(Ил.Б. Илиев)